

ANDAUI EMLÉKBIZOTTSÁG

1967. ápr. 29.

Irtta: KLAMÁR GYULA (Bécs)

Már többször volt szó ezeken a hasábközh a kis hansági faluról, Andauról, amely 1957-ben bevonult a világtörténelembe. A község határában folyó csatorna hídján keresztül érkeztek tíz évvel ezelőtt a szovjet páncélosok elől menekülő magyarok ezrei, tizezrei Ausztriába, férfiak, nők, gyerekek, családok, magányosok batyuval vagy minden nélkül, egy szál ruhában. Ebben a községben találkoztak először a nyugati világgal és innen széledtek szerte.

Klamár Gyula

Mosonmarcsa nagy szeretettel fogadta a menekülőket, ellátta őket minden jóval: étellel, itallal, fedéllel . . . Így lett Andau szimbóluma az emberi együttérzésnek.

Legutóbb akkor irtunk Andauról, amikor a múlt év őszén, az októberi forradalom, illetve a menekülés tizedik évfordulóján felavatták a község határában az osztrák és a nemzetközi áldozatkész-ség megőrkítésére szolgáló emlékoszlopot: egy magas, fehér karsu oszlop áll azóta az utforduló-nál, rajta magyar és német szöveg, amely tudtára adja minden arra járónak: mi történt 1956–57 nehéz napjaiban a magyar menekülőkkel. Az emlékművet az amerikai magyarság emeltette hála-ból a befogadó Ausztria iránt.

Most már talán azt is el szabad mondani, mennyi nehézséggel járt az emlékmű felállítása. Az utolsó pillanatig titokban kellett tartani az akciót, mert félték, hogy a hatóságok politikai megfontolásból nem engedélyezik majd az avatást, egy zajos ünnepséget a határ közvetlen közelében. A rendezők, hogy kikerüljék a bürokrácia utvesztőit, inkább nem kértek engedélyt, hanem az utolsó pillanatig titokban tartották ter-

vüket és már csak akkor álltak a nyilvánosság elé, amikor a hatóságok nem tehettek egyebet a nagy nyilvánosság miatt, minthogy tudomásul vették a tényeket. Egyébként mindez élen jellemző a megváltozott világra: ugyanazok a hatóságok vigyáznak most kinos gonddal a magyarokkal való korrekt szomszédi viszonyra, melyek tíz évvel ezelőtt minden meggondolás nélkül a menekülők oldalára állottak, egyáltalán nem törődve azzal, hogy a semleges Ausztriától esetleg rossz néven vezethetné a Szovjetunió a kommunizmus elől menekülők aktív támogatását. Meg kell azonban azt is mondani, hogy az avatás napján a rendőrség és a csendőrség kiküldött magasrangú tisztjei rendkívül korrektül viselkedtek, sőt azt is beismerték, hogy a rendezőség okosan

cselekedett; ha engedélyt kért volna a külügyben vagy a Landesregierungtől, esetleg hónapokig várhatott volna a döntésre és nem biztos, hogy az pozitív lett volna.

Az emlékoszlop azonban ma ott áll, ahová szánya volt eredetileg: néhány kilométernyire a magyar határtól az utkönyökben, ahonnan a menekülők már megpillanthatták Andau első házait. Nyirfa-kerítés veszi körül az oszlopot, előtte haladnak el a földekre igyekvő nehéz traktorok. Most télen elhagyatott volt a hely, de már kezd azzá lenni, aminek szánya lett: a magyarság zarándokhelyévé. Szinte naponta érkezik valaki messzi földről, hogy lerőjja háláját és kegyeletét az oszlopnál és visszaemlékezzék azokra az órákra, amikor csupasz kézzel, reménytelenül vonult ezen a vidéken. A közeljövőben talán még tovább szépül a kis zarándokhely. Már a múlt évben érkezett a község derék polgármesteréhez levél, amelyben valaki érdeklődött: volna-e mód fákát ültetni az emlékoszlop köré és megteremteni a "magyar hősök ligetét"? A polgármester nagy örömmel fogadta az ajánlatot: Andaunak magának is érdekében áll, hogy épüljön, szépüljön a község, hogy növekedjék az idegenforgalma, erre pedig igen jó lehetőséget nyújt az emlékoszlop, melynek kedvéért bizonyára sok-sok magyar fog az elkövetkező időkben Andauba utazni. Nemrég megalakult Eécsben az "andaui emlékbizottság", melynek célja intézményesen ápolni, fejleszteni az emlékmű környékét és valóban nemzeti zarándokhellyé fejleszteni Andaut. Akadtak már ma-

gyarok — megintcsak amerikaiak —, akik jelentős összeggel megvetették az alapját az emlékbizottság anyagi lehetőségeinek: ötszáz dollárnak megfelelő schilling gyűlt egybe a Laenderbankban. Ebből a pénzből, és minden bizonnyal még befolyó többiből, talán már ezen a nyáron rendbe lehet hozni az emlékmű környékét, mégpedig úgy, hogy az valóban méltó legyen a nagy célhoz. A község a maga részéről már megtette az első lépéseket: szép modern hotel, néhány igazán jó vendéglő, gazdag borospincék várják a látogatókat Andauban.

Több oldalról érkezett kérésre válaszulva az alábbiakban közlöm, hogyan érhető el Bécsből a legkönnyebben Andau. A városból a Budapest felé vezető 10-es országuton kell hajtani és egészen addig menni, ahol az út elkanyarodik Hegyeshalom, illetve a Fertő-tó felé. Ezen az utóbbi szakaszon megyünk tovább Neusidel am Seeig (valaha Nezsidernek hívták), onnan tovább Weiden felé. Ha ezt a kis tóparti községet elértük, akkor már el sem tévedhetünk, akár egyenesen megyünk tovább, akár pedig jobbra tartunk a tó irányába. Szépen kezelt szőlők között kanyarog az autó-út az egykori Hanságon, ahol bőven láthatunk a régi világból visszamaradt tavakat, partjukon kis nyaralókkal. Ha esős az idő, a tó közelében kanyarodó aszfaltutat ajánlom; a rövidebb, egyenes uton hamarabb el lehet érni Andaut, de csak ha nem esik, mert ilyenkor a főútról a községbe vezető makadám-úton magasan áll a sár.
